

Jaarplan interne controle 2025

Inhoud jaarplan interne controle 2025

Inleiding	2
Controlepiramide.....	2
Rol en positie interne controle	2
Rechtmatigheidsverantwoording	2
Normenkader en toetsingskader.....	2
Criteria	3
Materialiteit en controletoleranties	4
Geldstromen	5
Single information, Single audit (SiSa)	5
Aandachtsgebieden	5
Risicoanalyse	5
Uitvoering controles	6
IT Controls	6
Rapportages en voortgangsbewaking	6
Afstemming accountant	6
Tabel	7
Voorwaardencriterium.....	7
Begrotingscriteria	17
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.....	18

Inleiding

Het college zorgt voor de jaarlijkse toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het college maatregelen tot herstel. De interne controle is gebaseerd op de Gemeentewet (art. 212 en 213), waarbij er een duidelijke relatie is met het financiële beheer. De kaders voor de interne controle zijn vastgelegd in de Financiële Verordening Opsterland 2024. De toetsing vindt plaats op basis van het Jaarplan Interne Controle.

Controlepiramide

Op verschillende niveaus zijn er controlemechanismen. Dit wordt ook wel het 'three lines' model genoemd. De 1^e lijn betreft de controles als onderdeel van de lijnorganisatie. De 2^e lijn ondersteunt de eerste lijn onder andere bij het identificeren, bewaken en beheersen van risico's. Er worden systemen voor procesbeheersing, planning & control, informatieverwerking, communicatie en rapportage ontwikkeld en beheerd. De 3^e lijn is niet verantwoordelijk voor het nemen van de beslissingen (eerste lijn) en ook niet voor het ontwerpen en implementeren van de systemen voor de beheersing van bedrijfsprocessen (tweede lijn). Er vindt een toetsing plaats op opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen.

Het uitgangspunt is dat de teams zelf verantwoordelijk zijn voor het dagelijks risicomanagement en de kwaliteitsborging. Dit betekent dat de teams zelf waar nodig zichtbaar controles en beheersmaatregelen hebben ingeregeld.

Rol en positie interne controle

De adviseur verbijzonderde interne controle (VIC) heeft een onafhankelijke positie en controleert buiten het proces en achteraf of de uitvoering (financieel) rechtmatig is en een getrouw beeld geeft. Deze controles worden namens het college uitgevoerd en zijn aanvullend op de bestaande controle- en beheersingsmaatregelen die binnen de teams worden uitgevoerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de raad de verantwoordingsgrens vastgesteld op 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Als gevolg van de wijzigingen van het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* geldt voor de rechtmatigheidsverantwoording vanaf begrotingsjaar 2025 een nieuwe gemaximeerde grens voor fouten en onduidelijkheden samen van 2% op basis van lasten (exclusief dotaties aan reserves). De in de wet genoemde 2% is het maximale percentage. De raad mag een lager percentage vaststellen voor de rechtmatigheidsverantwoording. Op het moment van schrijven van dit Jaarplan heeft de raad de nieuwe percentages nog niet vastgesteld (financiële verordening). Er is voor dit plan uitgegaan van 2% voor de rechtmatigheidsverantwoording.

In de kadernota rechtmatigheid van commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de wijzigingen toegelicht. De nieuwe kadernota rechtmatigheid wordt in oktober 2025 verwacht. De ontwikkelingen zullen gevolgd worden. Waar nodig zullen aanpassingen in het controleplan gedaan worden.

Op 30 juni 2025 is dit jaarplan interne controle 2025 met de accountant besproken in het licht van de wijziging van het percentage naar maximaal 2%. Uit het overleg blijkt dat het de verwachting is dat volstaan kan worden met de huidige controles en controleaantallen en het plan akkoord is.

Normenkader en toetsingskader

Het normenkader en toetsingskader vormen het kader voor de interne controle en rechtmatigheidsverantwoording. In het normenkader staan de wet- en regelgeving die van toepassing zijn. In het toetsingskader staan de artikelen benoemd die betrekking hebben op financiële beheershandelingen (recht, hoogte en durbeopalingen). Beide kaders worden voorafgaand aan een controle bij de risicoanalyse geactualiseerd met de medewerkers in de lijn en gedurende het jaar actueel gehouden door de VIC.

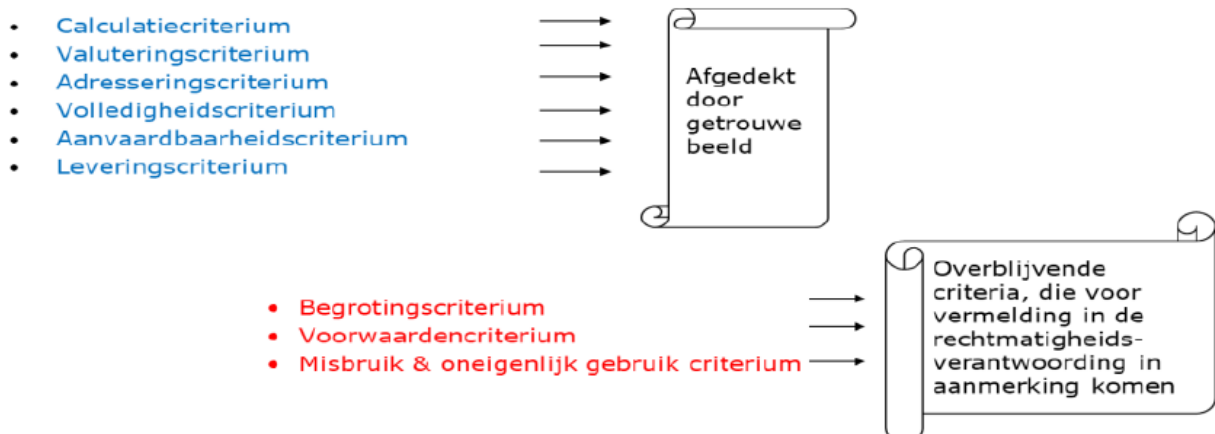
Bij de interne controles worden posten geselecteerd die getoetst worden aan de relevante wet- en regelgeving. Mocht er een bevinding zijn die betrekking heeft op regelgeving die terecht niet in het normenkader staat, dan telt die bevinding niet mee voor de rechtmatigheidsverantwoording. Zo vallen college besluiten niet onder de rechtmatigheidsverantwoording tenzij de verantwoording verplicht is op basis van hogere regelgeving. Er kan bij de controles intern wel over gerapporteerd worden. Mocht blijken dat wet- en regelgeving onterecht ontbreekt in het normenkader dan zal die wet- en regelgeving alsnog worden toegevoegd.

Criteria

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wetten en regels. Rechtmatigheid is het handelen in overeenstemming met deze wetten en regels. Het begrip financiële rechtmatigheid is beperkter en heeft altijd een financiële component. Bij de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een directe relatie met het financiële beheer. Er moet vastgesteld worden dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Het begrip financiële rechtmatigheid wordt inzichtelijk gemaakt met behulp van 9 criteria:

1. **Calculatiecriterium**
De gepresenteerde bedragen moeten juist berekend zijn.
2. **Valuteringcriterium**
De juistheid van het tijdstip van betaling en van de verantwoording van verplichtingen moet vastgesteld worden.
3. **Adresseringscriterium**
De juistheid van de adressering van de rechthebbende waar een financiële stroom naar toe is gegaan vastgesteld is.
4. **Volledigheidscriterium**
Alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, zijn ook verantwoord.
5. **Aanvaardbaarheidscriterium**
De financiële beheershandelingen passen bij de activiteiten van de gemeente. In relatie tot de kosten is een aanvaardbare tegenprestatie overeengekomen.
6. **Leveringscriterium**
De levering / prestatie heeft plaatsgevonden.
7. **Begrotingscriterium.**
De financiële handelingen moeten passen binnen door de raad vastgestelde budgetten, zoals opgenomen in de begroting.
8. **Voorwaardencriterium**
Het gaat daarbij om toetsing aan recht, hoogte en durbebepalingen in wet- en regelgeving.
9. **Misbruik en oneigenlijk gebruik**
Het gaat om bijvoorbeeld toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen.

De bovenste zes (blauwe) criteria hebben betrekking op de getrouwheid en rechtmatigheid en blijven van toepassing bij het vaststellen van de jaarrekening. Over deze criteria wordt niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze zes criteria blijven wel onderdeel uitmaken van het control-framework van het college. Daarnaast blijven deze criteria onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant. De interne controles raken alle negen criteria. Bij de controles wordt daarover ook gerapporteerd.

De laatste drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium, misbruik & oneigenlijk gebruik komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. In de kadernota rechtmatigheid geeft de commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) haar visie op de invulling van het begrip rechtmatigheid voor de rechtmatigheidsverantwoording. De kadernota rechtmatigheid wordt als uitgangspunt gebruikt voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Voor het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium is er een beleid opgesteld. Zowel bij het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium als bij het begrotingscriterium is er meer een coördinerende rol vanuit de VIC dan een controlerende rol. Het voorwaarden criterium wordt getoetst met interne controles. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarstukken. De accountant maakt gebruik van de controles van de organisatie (inclusief de VIC) en rapporteert over de getrouwheid van de jaarstukken.

Operationaliseren

De verantwoording heeft geen absoluut karakter. Niet alle opgenomen cijfers zijn exact te bepalen. Het doel is dat de jaarrekening een zodanig inzicht moet geven dat een verantwoord oordeel over de cijfers kan worden gevormd. Het is in de praktijk niet mogelijk en wenselijk om alles te controleren. Het controleren van de financiële rechtmatigheid moet daarom op een praktische manier geoperationaliseerd worden. Dat wordt gedaan door te kijken naar welke geldstromen van belang zijn voor de controles. Het gaat daarbij om de grootte van de geldstromen en de financiële rechtmatigheidsrisico's die daarbij van toepassing zijn. Hieronder wordt dit verder uitgewerkt.

Materialiteit en controletoleranties

De raad heeft een kaderstellende rol met betrekking tot de accountantscontrole. De controletoleranties en materialiteit gelden voor de accountant. De uitgangspunten voor de accountantscontrole 2025 zijn vastgesteld in de begroting:

De goedkeuringstolerantie is vastgesteld op de wettelijke norm van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden. De rapporteringstolerantie is vastgesteld op 0,5% voor fouten en 1,5% voor onzekerheden. De omvangbasis (incl. dotaties reserves) uit de begroting 2025 is € 97.026.000,-.

Er is in de begroting ook toegelicht dat het Besluit accountantscontrole decentrale overheden aangepast zou worden met één percentage voor fouten en onzekerheden van gezamenlijk 2%. Die wijziging heeft nu plaatsgevonden. De nieuwe landelijke regels staan hieronder.

De accountant gebruikt ten behoeve van de controle van de jaarrekening van de gemeente, bedoeld in artikel 213, derde lid, van de Gemeentewet een goedkeuringstolerantie van 2% van de omvangsbasis. Deze goedkeuringstolerantie geldt voor de gehele jaarrekening, inclusief de bijlagen. De omvangsbasis is gelijk aan de totale lasten van de gemeente exclusief de toevoegingen aan de reserves.

De bedragen voor de rapporteringstoleranties die de accountant hanteert ten behoeve van de rapportering in het verslag van bevindingen zijn de bedragen die voortvloeien uit de goedkeuringstoleranties.

De in de wet genoemde 2% is het maximale percentage. De raad mag een lager percentage vaststellen voor de goedkeuringstolerantie en of een de rapporteringstolerantie.

Het percentage voor het controleprotocol voor de accountant staat los van het percentage dat voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt vastgesteld. Deze verschillende percentages kunnen dus van elkaar afwijken. Het licht echter voor de hand om voor zowel het controleprotocol als voor de rechtmatigheidsverantwoording een gelijk percentage vast te stellen.

Op het moment van schrijven van dit Jaarplan heeft de raad de nieuwe percentages nog niet vastgesteld. Er is voorlopig uitgegaan van 2% voor de goedkeuringstolerantie.

Als de goedkeuringstolerantie wordt overschreden verstrekt de accountant geen goedkeurende accountantsverklaring, maar één van de andere hieronder aangegeven verklaringen.

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% – ≤ 4%	> 4%

Voor het bepalen van de relevantie van geldstromen voor de controle is meer nodig dan alleen deze grenzen. Materialiteit is gekoppeld aan de gebruikers van de informatie en het doel waarvoor de informatie bedoeld is. De informatie moet voldoende zijn, zodat een juiste besluitvorming door belanghebbenden mogelijk is. Naast de kwantitatieve (financiële) dimensie is er ook kwalitatieve dimensie, zoals het juist toelichten van de cijfers. De 2% van de totale lasten geldt voor alle aandachtgebieden / geldstromen bij elkaar en niet afzonderlijk. De uitvoeringsmaterialiteit is daarom lager dan 2% van de totale lasten. Om tot controles te komen worden de relevante geldstromen in kaart gebracht. Daarnaast zijn de beheersmaatregelen van belang. De accountant maakt daarbij een professionele inschatting van welke uitvoeringsmaterialiteit nodig is.

Geldstromen

Voor het bepalen van de materiële geldstromen is gebruik gemaakt van de Iv3 stukken over 2024. Daarnaast is de begroting 2025 gebruikt. De geldstromen die benoemd staan in de Tabel onderaan in dit document kunnen niet bij elkaar opgeteld worden om tot het balanstotaal te komen. Soms is er sprake van overlap. Wel geven de bedragen een indicatie van het belang van een controle in relatie tot de omvangbasis. Voor het bepalen van de materialiteit wordt gebruikgemaakt van de lasten, maar bij de geldstromen is ook gekeken naar de baten. In de bijlagen is bij de categorieën van de Iv3 verklaring aangegeven met welke controle de geldstromen (zowel lasten als baten) gecontroleerd worden. De controles richten zich op de geldstromen waarbij er vanuit de wet- en regelgeving financiële beheerhandelingen volgen. Geldstromen groter dan € 1.000.000,- moeten, gezien de materialiteit, jaarlijks in de controle meegenomen worden. Uit de tabel blijkt dat ook kleinere geldstromen in de controles zitten.

Single information, Single audit (SiSa)

Fouten en onduidelijkheden met betrekking tot specifieke uitkeringen moeten worden betrokken bij de rechtmatigheidsverantwoording. Deze geldstromen vormen een regulier onderdeel van de te controleren baten, lasten en balansmutaties. Deze geldstromen mogen niet worden uitgezonderd van de massa waarop de controles worden uitgevoerd. Het betekent niet dat de gemeente interne controles moet uitvoeren op het niveau van de SiSa-bijlage of individuele specifieke uitkeringen. Voor de accountant geldt deze controleplicht wél op basis van de bepaling in het BADO. Zo moet de accountant bij regelingen met een omvang vanaf € 125.000 minimaal één waarneming doen. Het kan hierbij voorkomen dat de accountant een onrechtmatigheid constateert, die de gemeente niet heeft geconstateerd. De onrechtmatigheden tellen mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Aandachtsgebieden

De relevante geldstromen zijn onder te verdelen in verschillende aandachtsgebieden. Het gaat daarbij om zowel lasten als baten. Per aandachtsgebied is een indicatie van de geldstroom gegeven, zodat deze gerelateerd kan worden aan de omvangbasis. Per aandachtsgebied is er een risicoanalyse die jaarlijks geactualiseerd wordt.

Risicoanalyse

Control is een dynamisch vakgebied. Zo kunnen bijvoorbeeld wijzigingen in wet- en regelgeving, processen, medewerkers en systemen van invloed zijn op de risicobeheersing. Daarom wordt voor de start van de controle de risicoanalyse van het aandachtsgebied geactualiseerd samen met de betreffende medewerkers. In de risicoanalyse staan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving benoemd, met daarbij de risico's van de financiële beheershandelingen. Per risico wordt in overleg met de medewerkers een risico inschatting gemaakt. Zo wordt er bijvoorbeeld gekeken naar welke type dossiers er zijn, hoeveel dossiers er jaarlijks zijn, de geldstroom, de beheersmaatregelen en de kans op fouten of misbruik. Alle risico's die als hoger dan laag ingeschat zijn, worden in de controles betrokken. Bij de controles is het wel mogelijk om als laag ingeschatte risico's in de controle te betrekken, maar dat hoeft niet. Er worden afspraken gemaakt over de werkzaamheden die het team zelf gaat uitvoeren en wat de VIC gaat doen. De focus ligt vooral op risicogerichte selecties en nieuwe aanvragen. Waar relevant wordt rekening gehouden met wat al eerder gecontroleerd is in voorgaande jaren. Waar nodig worden dossiers random geselecteerd. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt (reviews uitgevoerd) van de controles die binnen de teams uitgevoerd worden.

De frauderisico's zijn een onderdeel van de risicoanalyses en worden separaat in kaart gebracht. Deze werkwijze zorgt er mede voor dat de medewerkers risicobewust zijn en er een afstemming is tussen de lijn en de verbijzonderde interne controle.

Uitvoering controles

De controles worden zoveel mogelijk met risicogerichte deelwaarnemingen en reviews uitgevoerd. Daarnaast worden de systemen en de output daarvan in de controles betrokken met 'niet dossier toetsvragen', zoals controles en query's op autorisaties, koppeling van systemen en invoer van tarieven. Zo kunnen opvallende punten gesignaleerd en gecontroleerd worden. Doelmatigheid en doeltreffendheid van de processen kunnen in de controles geraakt worden, maar zijn niet het uitgangspunt. Daarnaast kunnen er signalen komen via bijvoorbeeld klachten, die onderzocht kunnen worden. Door een mix van dit soort controlewerkzaamheden kan het aantal dossiercontroles beperkt blijven, terwijl er wel een goed beeld van de financiële rechtmatigheid gegeven kan worden. De controles richten zich op financiële beheershandelingen en niet op de gehele juridische rechtmatigheid. Het controlespoor wordt helder (zichtbaar) vastgelegd voor een goede verantwoording.

Er kunnen nieuwe omstandigheden zijn die een aanpassing van de controle(aantallen) vereisen voor de start van de controle. Daarnaast kan bij het uitvoeren van een controle noodzaak blijken om de controle aan te passen. Zo kan bij een geconstateerde fout besloten worden om de deelwaarneming op dat specifieke punt uit te breiden. Een ander voorbeeld is dat een bepaald type dossier weinig of niet aanwezig is in de controleperiode en daarom niet gecontroleerd kan worden. Dergelijke aanpassingen worden verantwoord in de rapportages van de controles. Vastlegging van de toetsing vindt plaats in werkprogramma's.

Het uitvoeren van de controles gebeurt zoveel mogelijk gedurende het controlejaar, met een overloop naar het daaropvolgende jaar. Sommige controles kunnen pas uitgevoerd worden na afronding van het boekjaar.

De geselecteerde dossiers worden getoetst aan de relevante wet- en regelgeving.

IT Controls

De toetsing van financiële systemen is steeds meer van belang. Er zijn hierbij veel raakvlakken met informatiebeveiliging. Voor de controles en kwaliteit van informatie is het van belang dat gegevens juist zijn en correct verwerkt worden in de systemen. Data hygiëne en beheersmaatregelen zoals functiescheidingen en autorisaties zijn dan ook onderdeel van de controles. Vanuit informatiebeveiliging is het doel om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is het aandachtsgebied van de Chief Information Security Officer (CISO). Er kan gebruik worden gemaakt van de werkzaamheden van de CISO.

Bij de controles wordt gebruik gemaakt van query's en toetsing van dossiers om de juistheid van de gegevens en werking van de systemen te toetsen.

Rapportages en voortgangsbewaking

Na elke controle van een aandachtsgebied stelt de VIC een rapportage op met bevindingen, conclusies en aanbevelingen. Deze rapportage is gericht aan de teammanager en de betrokken medewerkers. Tweemaal per jaar, voorafgaand aan de interim- en jaarrekeningcontrole, worden deze rapportages gedeeld met de accountant. Na deze controles stelt de VIC een audit & control rapportage op voor het directieteam, waarin de voortgang van de aanbevelingen van zowel de accountant als de VIC wordt gepresenteerd. De audit & control rapportage fungeert als een sturingsmechanisme voor het directieteam.

Afstemming accountant

De interne controle stelt de accountant in staat om op een doelmatige wijze het getrouwe beeld van de jaarrekening vast te stellen. De accountant maakt gebruik van de controlewerkzaamheden van de organisatie. Daarom is een goede afstemming met de accountant gewenst. Dit controleplan is afgestemd met de accountant.

Tabel

De specifieke uitwerking van het jaarplan interne controle staat in onderstaande tabel. De tabel bestaat uit een overzicht voor het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Er staat aangegeven welke aandachtsgebieden worden gecontroleerd. Bij ieder aandachtsgebied is het financieel belang en in het kort de controle beschreven. Er is aangegeven hoeveel dossiers per aandachtsgebied gecontroleerd zullen worden. De manier van controleren en de omvang van de deelwaarnemingen zijn bepaald op basis van voorgaande controles en risicoanalyses.

Voorwaardencriterium				
Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
1	Inkoop & Aanbestedingen Goederen en diensten / personeel van derden / energie / duurzame goederen / overige goederen en diensten / crediteuren.	62.103 lasten	<p>De grootste risico's hebben betrekken op het onterecht niet Europees aanbesteden. De controle richt zich op alle crediteuren boven de € 50 k waarbij alle facturen groter dan € 10 k gecontroleerd worden. Er wordt gecontroleerd of de EU drempels voor aanbestedingen gerespecteerd zijn. Na afsluiten van het jaar wordt er een spend analyse over de afgelopen 4 jaar gemaakt, waarbij alles dossiers boven het drempelbedrag in de controle betrokken worden.</p> <p>Facturen worden gecontroleerd op de vereisten en accordering van de prestatieakkoord verklaarder (controle op prestatielevering) en budgethouders. Dit is systeemtechnisch afgedwongen. De autorisaties in het financiële systeem worden gecontroleerd. Aandachtspunten daarbij zijn functiescheiding en het juist verwerken van in- en uitdiensttreding of het wisselen van functies van medewerkers.</p> <p>Bij de meeste crediteuren is er een koppeling met het KvK mogelijk. Dit geeft ook extra zekerheid. Dit wordt ook in de controle betrokken.</p> <p>Mutaties stamgegevens worden gecontroleerd op functiescheiding en juistheid.</p>	<p>Controle crediteuren boven de € 50.000,-</p> <p>20 facturen plus 1 salarisrun</p> <p>10 mutaties stamgegevens wijziging rekeningnummer</p>

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
2	<p>Treasury Renterisico, koersrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico en valutarisico.</p> <p>Kasgeldleningen: Aflossing lening Aantrekken lening Saldo leningen</p>	<p>3.800 0 29.200</p>	<p>Controlepunten zijn: de liquiditeitsplanning, schatkistbankieren en mogelijke overschrijdingen van de kasgeldlimiet en renterisiconorm.</p> <p>Bij het aantrekken van geldleningen wordt gecontroleerd op functiescheiding, mandaat en autorisaties.</p> <p>Bij nieuwe uitzettingen wordt gecontroleerd op de vereisten.</p>	<p>Liquiditeitsplanning Kasgeldlimiet Renterisiconorm</p> <p>Functiescheiding bij aantrekken geldleningen</p> <p>Alle nieuwe uitzettingen</p>
3	<p>Salarisadministratie Salarissen en sociale lasten – ambtelijk personeel.</p> <p>Bestuur (raad, college, div. commissies). Salarissen en sociale lasten – Vergoedingen en tegemoetkomingen.</p>	<p>24.733 1.077 lasten</p>	<p>Er zijn risico's op het niet juist verwerken van het in- en uitdienst gaan van medewerkers en het verwerken van overige mutaties. De mutaties worden met de onderliggende stukken gecontroleerd. Daarnaast wordt o.a. gecontroleerd of de juiste autorisaties en functiescheidingen aanwezig zijn in het systeem. De handmatig te muteren premievelden en de bruto- netto berekeningen worden gecontroleerd.</p> <p>Er zijn meerdere beheersmaatregelen in de lijn. Zo worden alle mutaties gecontroleerd doormiddel van een 4-ogen principe. De mutatielijsten worden gecontroleerd door een tweede medewerker. Daarnaast is er nog een controle op het standenregister. De verbijzonderde controle richt zich dan ook op het vaststellen van opzet, bestaan en werking van de lijncontroles. Gezien dat er een 100% vierogen van toepassing is, zijn de deelwaarnemingen te zien als een review. De controle wordt in twee delen over het gehele jaar uitgevoerd, met het zwaarte punt over het eerste halfjaar.</p> <p>In 2023 is er een controle uitgevoerd op 'spook ambtenaren'. Daarbij is met een deelwaarneming van 5 posten gecontroleerd op het daadwerkelijk bestaan en werkzaam zijn van de ambtenaar en een controle op juiste schaal en functie. Voor 2025 is dit buiten scope geplaatst.</p>	<p>3 in dienst 3 uitdienst 15 mutaties</p> <p>1 maand van het 1^e en 1 maand van het 2^e halfjaar 4-ogen invoer mutatieverslagen</p> <p>2 handmatige bruto – netto berekeningen</p> <p>Handmatig ingevoerde premievelden Youforce</p> <p>Autorisaties Beaufort en YouForce</p>

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
4	Gemeentelijke belastingen Onroerendezaakbelasting Rioolheffing Afvalstoffenheffing Toeristenbelasting Reclamebelasting	5.101 3.141 3.184 220 36 baten	De belangrijkste vraag is of de opbrengsten van de verschillende belastingen volledig en rechtmatig zijn. De controles van de lijn worden getoetst om de opzet, bestaan en werking vast te kunnen stellen. Dit betreft o.a. de invoer van de tarieven, controle op verminderingen en kwijtscheldingen, controle op blokkades, controle op vrijstellingen en ouderdomsanalyse dubieuze debiteuren. Daarnaast worden een aantal controles door de verbijzonderd controleur zelf uitgevoerd. De invoer van de systemen moet tijdig en goed zijn. Daarom wordt er o.a. een deelwaarneming gedaan op de verwerking van mutaties bouwvergunningen.	Review 1 ^e lijncontroles (o.a. alle tarieven verminderingen en kwijtscheldingen) 10 mutaties bouwvergunningen 4 verbruik Vitens 1 toeristenbelasting Volledigheidcontrole reclamebelasting
5	Subsidieverstrekking	5.124 lasten	De risico's rondom subsidies hebben vooral betrekking op de rechtmatigheid van de toekenning en de juiste vaststelling van de prestaties. Er is een subsidiecoördinator die veel administratieve handelingen begeleidt en het subsidievolgsysteem actueel houdt. Een belangrijk aandachtspunt bij de controle zijn de <u>subsidieplafonds</u> . Voor de 10 grootste subsidies ligt de nadruk op de tussentijdse monitoring van de prestatielevering. Ook worden de aanvraag, verlening en vaststelling gecontroleerd op basis van de relevante wet- en regelgeving. Daarnaast wordt er een deelwaarneming uitgevoerd op 5 willekeurige subsidies.	10 Grootste subsidies. 5 Willekeurige subsidies.

Voorwaardencriterium				
Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
6	Sociaal domein Wmo en Jeugdwet Wmo (ZIN en PGB) Jeugdwet (ZIN en PGB)	7.053 10.094 lasten	<p>Er zijn veel verschillende situaties waarbij diverse wet- en regelgeving van toepassing zijn. De risico's zitten in het niet juist toepassen van die wet- en regelgeving.</p> <p>De financieel expert en kwaliteitsmedewerker doen een deelwaarneming verspreid over het jaar van 40 Wmo dossiers (incl. PGB) en 40 Jeugdwet (incl. PGB). De VIC controleert daarnaast 5 Wmo en 5 Jeugd dossiers en voert een review uit. Er wordt o.a. gecontroleerd op: identificatie, woonplaatsbeginsel, beschikking en maatwerkplan.</p> <p>Niet dossier toetsvragen (controle op):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cliëntervaringsonderzoek • Klachtenrapportages • Prestatielevering leveranciers. De levering van zorg wordt aangetoond door een match te maken tussen de eigen administratie en de productie- en accountantsverklaringen van de zorgleveranciers. • Aanmelden van cliënten bij het CAK • PGB-houders vaststellen prestatielevering • Verlengde jeugdzorg. 	5 Wmo en 4 reviews 5 Jeugdwet en 4 reviews Niet dossier toetsvragen Administratie gehandicaptenparkeer-kaarten
7	Backoffice sociaal domein (W&I, Wmo en Jeugdwet)		<p>De backoffice (BO) is een OWO entiteit die gehuisvest is in het gemeentehuis van Ooststellingwerf.</p> <p>De BO voert meerdere werkzaamheden uit en zijn o.a. betrokken bij: het berichtenverkeer, verwerken van signalen, inkomenskortingen, debiteurenbeheer en aansluitingen van CiVision met iFinanciën. Risico's zitten vooral in het voeren van een goede administratie en het genereren van managementinformatie. Met name bij het gebruik van query's. De handmatige acties, zoals bij inkomenskortingen en</p>	5 inkomenskortingen 3 debiteurenbeheer Niet dossier toetsvragen

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
			debiteurenbeheer worden in deze controle betrokken. Niet dossier toetsvragen (controle op): Query's <ul style="list-style-type: none"> • Koppeling met het BRP van actieve dossiers • Actieve dossiers met adres buiten Opsterland. Risicogerichte controles <ul style="list-style-type: none"> • IB signalen (5 dossiers van 1 lijst) • Toepassing lijst wet langdurige zorg • Signalen verhuizingen en overlijdens (5 dossiers). • 4-ogen invoer tarieven / normbedragen P-wet Bespreekpunten <ul style="list-style-type: none"> • Autorisaties en functiescheiding • Overschrijdingen van verplichtingen 	
8	Participatie en inkomensverstrekkingen IOAW IOAZ Levensonderhoud Bijzondere bijstand	585 117 7.168 620 lasten	Bij werk en inkomen zitten de risico's in het niet juist toepassen van de wet- en regelgeving. Er is een controleplan afgesproken die uitgevoerd wordt door de kwaliteitsmedewerker en financieel expert in de lijn. Er zijn verschillende typen dossiers te onderscheiden zoals: bijzondere bijstand; IOAW; levensonderhoud en re-integratie. Deze worden in de controle betrokken. Er worden ongeveer 100 dossiers op een specifiek risico getoetst. Daarbij is er aandacht voor nieuwe / tijdelijke regelingen, zoals de opvang voor mensen uit Oekraïne. Daarnaast worden er 30 dossiers integraal gecontroleerd. Vanuit de VIC wordt er een review gedaan op verschillende dossiers om de opzet bestaan en werking van de beheersmaatregelen vast te stellen.	6 reviews van 1 ^e lijndossiers bijzondere bijstand; IOAW; levensonderhoud; re-integratie; opvang Oekraïne Niet dossier toetsvragen

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
			<p>Bij dit aandachtsgebied is er ook aandacht voor nieuwkomers en schuldhulpverlening.</p> <p>Naast de deelwaarnemingen worden er controles op de cliëntbestanden en de systemen uitgevoerd (niet dossier toetsvragen). Het betreft controles op de invoer van normen, ID nummers, afhandeling IB signalen en koppeling actieve dossiers met het BRP.</p> <p>IOAZ en BBZ zijn uitbesteed bij de centrumgemeente Leeuwarden. Verantwoording hierover wordt afgelegd met een accountantsverklaring.</p>	
9	<p>Grondexploitatie Bouwen, wonen en gronden Vorraden – Onderhanden werk grondexploitatie. Duurzame goederen – Grond aan- en verkopen.</p>	<p style="text-align: center;">820 baten</p> <p style="text-align: center;">591 lasten</p>	<p>Bij grondzaken zijn er een aantal (verplichte) uitgangsbesteden die actueel moeten worden zoals: de grondprijzenbrief, omgevingsvisie en nota grondbeleid. Bij de controle wordt vastgesteld dat deze documenten inderdaad actueel zijn. In een deelwaarneming wordt gecontroleerd of de uitgangspunten uit de wet- en regelgeving toegepast worden. De controle richt zich op het hanteren van de juiste prijzen en autorisaties bij aan- en verkopen van gronden.</p>	<p>2 Verkoop particulieren</p> <p>1 Verkoop industrieterrein</p> <p>1 Grondaankoop</p>
10	<p>Voorzieningen huisvesting onderwijs</p>	<p style="text-align: center;">3.384 lasten</p>	<p>Aandachtspunten zijn nieuwe aanvragen, beschikkingen en betalingen. De controle richt zich op de vraag of de betalingen conform de specifieke wet- en regelgeving zijn. Het programmaboek en betalingen in het financiële systeem worden in de controle betrokken.</p>	<p>2 Nieuwe aanvragen</p> <p>2 Betalingen Bewegingsonderwijs</p> <p>2 Overige betalingen</p>

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
11	Leerlingenvervoer	745 lasten	Aandachtspunten zijn nieuwe aanvragen, beschikkingen en betalingen. De controle richt zich op de vraag of de betalingen conform de specifieke wet- en regelgeving zijn. Voor taxivervoer wordt er gewerkt met machtigingen voor de vervoerders. Daarnaast zijn er vergoedingen voor eigenvervoer en openbaarvervoer. In sommige gevallen is er een eigen bijdrage van toepassing. Deze punten worden in de lijncontrole betrokken. Bij de controle worden 5 dossiers van 1 verzamelfactuur gecontroleerd. Daarnaast worden 5 individuele betalingen / ontvangsten gecontroleerd.	Review werkzaamheden lijncontrole.
12	Leges Algemeen plaatselijke verordening en omgevingsvergunningen.	18 453 baten	<p><u>Controle doel:</u> De controle richt zich op de vraag of leges daadwerkelijk en correct worden opgelegd. Daarom wordt er geselecteerd uit de aanvragen. Een inwoner kan alleen een vergunning verkrijgen via het systeem. Een belangrijk toetspunt voor de volledigheid is de aansluiting tussen het systeem en de financiële applicatie (waar het debiteurenbeheer plaatsvindt).</p> <p><u>1e lijncontrole omvat:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De volledigheid van het opleggen van de leges. • Aansluiting tussen RX.Mission en iFinanciën. • Vier ogen op de invoer van tarieven. • Autorisaties in het systeem. <p><u>Toetsing bij de controle:</u> De 1e lijncontroles worden getoetst op opzet, bestaan en werking door middel van een deelwaarneming en een review.</p>	-3 Bijzondere wetten. -3 Omgevingsvergunningen. -1 Restitutie. -4 Vergunning vrij. -1 Review van een 1 ^e Lijncontrole. -2 Leges vrij.
13	Leges publiekszaken	269 baten	<p><u>Controle doel:</u> De controle richt zich op de vraag of leges daadwerkelijk en correct worden opgelegd. De controle bestaat uit een deelwaarneming van 4 verschillende in rekening gebrachte leges.</p>	-4 Leges publiekszaken. -Tarieven leges DigiD. -1 Willekeurige maand procedure kasbeheer en afstorting bank

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
			<p>Daarnaast wordt gecontroleerd of de afstorting van de kas naar de kluis correct verloopt, gevolgd door de afstorting van de kluis naar de bank en de uiteindelijke bijschrijving op de rekening van de gemeente. Bij de controle wordt navraag gedaan over eventuele kasverschillen.</p> <p>Aanvragen bij de balie moeten direct betaald worden, anders wordt de aanvraag niet in behandeling genomen. Steeds meer producten en diensten worden via DigiD aangeboden en direct online betaald; deze leges worden ook in de controle betrokken.</p> <p><u>1e lijnscontroles:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Invoer van tarieven (vierogenprincipe) • Documenten in de kluis overeenkomstig de administratie • Dagelijkse controle of aanvragen betaald zijn <p>Bij de controle worden de 1e lijnscontroles getoetst op opzet, bestaan en werking door middel van een deelwaarneming en review.</p>	<p>overeenkomstig ontvangsten financiële applicatie. -Controle op kasverschillen.</p>
14	Leges Begraafrechten	168 baten	<p><u>Controle doel:</u> Volledigheid van de opbrengsten is het uitgangspunt van de controle. De graven of urnenplaatsen staan op naam, wat de juiste procesgang borgt. Bovendien is er de mogelijkheid van vrijstelling in bepaalde gevallen, waardoor misbruik wordt voorkomen. Het gaat om relatief lage aantallen en bedragen, daarom richt de controle zich op het juist in rekening brengen van de leges en de betaling daarvan.</p> <p><u>1e lijnscontroles:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Invoer van tarieven (vierogenprincipe) <p>De opzet, het bestaan en de werking van de lijncontrole worden getoetst door vier verschillende leges te controleren via een deelwaarneming.</p>	-4 Leges begraafrechten.

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
15	Overige opbrengsten Huren Pachten Overig	525 44 - baten	<p>Er zijn diverse grotere en kleinere opbrengsten. De hoofdvraag is of deze volledig zijn. Huren en pachten zijn de grootste geldstroom. Van belang is dat alle gebouwen en gronden in beeld zijn. Deze zijn geïventariseerd met o.a. behulp van het kadaster. Bij de controle worden overeenkomsten opgevraagd en gecontroleerd of er conform betaald wordt. Voor huren en pachten van gronden is er een sub administratie voor alle indexaties.</p> <p>Overige opbrengsten die wisselend per jaar in de controle betrokken kunnen worden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Houtsnippers en houtverkoop - Verhuur gymlokalen - Verhuur verkeersborden en hekken - Ophalen grof vuil en tuinafval - Verhuur sportvelden - Oud papier - Detachering 	1 indexatie pachtprizen 2 huur indexaties
16	Activering en afschrijvingstermijnen	-	<p>Het niet juist hanteren van afschrijvingstermijnen kan leiden tot een onvolledig en of niet tijdige verantwoording in de lasten. Bij de controle wordt er getoetst op of de activering en afschrijvingstermijnen bij Immateriële vaste activa en Materiële en Financiële vaste activa conform de financiële verordening en het BBV is. Bij nieuwe activa in eigendom derden wordt gecontroleerd op de daarvoor geldende vereisten.</p>	5 afschrijvingstermijnen nieuwe activa 5 gereed meldingen (start afschrijving)
17	Memoriaalboekingen	-	<p>Er zijn meerdere risico's die kunnen spelen bij memoriaalboekingen. Zo kan ten onrechte een budget verlaagd of verhoogd worden (budgetrecht). De BTW is gekoppeld aan de grootboeknummers en kan door een boeking verkeerd toegepast</p>	10

Voorwaardencriterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
			<p>worden. Ook kan het verkeerde jaar geselecteerd worden waarop de boeking betrekking heeft. De controle richt zich daarom op de onderbouwing van de boekingen. De budgethouders zijn zelf verantwoordelijk voor hun budget en hebben daar goed zicht op. Ook in de budgethoudergesprekken met de controllers komen de risico's aan de orde. Aangezien memoriaalboeking nog mogelijk zijn na het controlejaar, is daar extra risico.</p> <p>Bij het boeken van correcties doormiddel van workflow memorialen worden de boekingen door de betreffende budgethouders geautoriseerd (4-ogen). Voor de overige memoriaalboekingen is er nog geen afgedwongen 4-ogen principe.</p> <p>Het risico is beperkt. Er kunnen geen boekingen naar eigen rekeningen gedaan worden. Ook is het niet mogelijk om facturen te verhogen. Het risico is dat de overboeking niet op het juiste grootboek plaatsvindt of dat niet de juiste budgethouder betrokken is.</p> <p>Er zijn 5 typen memoriaalboekingen die allemaal in de controle betrokken worden.</p> <p>Daarnaast wordt gecontroleerd op boekingen tussen verschillende budgethouders.</p>	
18	Aanwezigheid in gebruik zijnde activa		<p>- De activa die op de balans staan moet ook daadwerkelijk aanwezig zijn. Ook de staat van de activa kan van invloed zijn op de waarde.</p> <p>Bij de controle worden activa geselecteerd vanuit de staat C. De aanwezigheid van de activa wordt onderbouwd door gebruik te maken van Iris (jaarlijkse luchtfoto's en cyclomedia), verzekeringspolissen, tractielijst en track and trace.</p>	6

Begrotingscriteria

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
19	Begrotingsrechtmatigheid	105.514	<p>Er is een begrotingsonrechtmatigheid als het college van B&W bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast dan wel deze afwijkingen te laat aan de raad zijn gemeld (3). Wat niet tijdig concreet betekent is bepaald door de 'spelregels' tussen de Gemeenteraad en het college van B&W over het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot. Deze spelregels zijn opgenomen in de financiële verordening.</p> <p>De VIC heeft een coördinerende rol om bovenstaande punten in kaart te brengen samen met de concerncontroller, de controllers en adviseurs planning & control.</p> <p>Daarnaast richt de controle zich op de vraag of de begrotingswijzigingen juist verwerkt zijn in het financiële systeem.</p>	<p>Coördinerende rol. Interview controllers toelichting afwijkingen budgetten en analyse jaarstukken en financieel systeem. Controle op budgetten in raadsbesluiten en verwerking daarvan in het financiële systeem</p>

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Nr	Aandachtsgebieden	Raming geldstroom x € 1.000	Inhoud controle in het kort (getrouwheid en rechtmatigheid)	Aantal Deelwaarneming VIC
20	Misbruik en oneigenlijk gebruik	NVT	<p>Voor het misbruik en oneigenlijk gebruik is er een beleid opgesteld. Daarbij is ook aangegeven hoe frauderisico's beheerst en in beeld gebracht worden.</p> <p>In het kort komt het erop neer om bij de belangrijkste aandachtsgebieden te controleren of er voldoende actueel beleid is en toegepast wordt. Dat wordt gedaan doormiddel van interviews.</p> <p>De toetsing van het beleid gebeurt bij de controles op het voorwaarden criterium.</p>	Coördinerende rol en interviews. De concerncontroller heeft hier ook een rol in.